

Om Hærvejen

Før bilerne og jernbanen gik Jyllands hovedvej langs vandskellet gennem halvøen. Hærvejen bestod dengang af ydmyge grus- og hulveje. Der var ikke kun én vej – et netværk af mindre veje dannede tilsammen det, vi i dag kalder Hærvejen. Den befolkedes af handlende i oksekærre, studedrivere med deres dyr og fromme pilgrimme. I ufredstider var den hærenes naturlige marchvej – heraf navnet.

På en tur langs Hærvejen kommer du tæt på Danmarkshistorien – Jellingstenene, Egtvedpigens grav, Hærulfstenen og mange af vore bedst bevarede gravhøje og dysser. Samtidig kommer du gennem nogle af Jyllands flotteste landskaber – Dollerup Bakker, Randbøl Hede og Gudenåens kilder er blot nogle af de fine naturområder Hærvejen passerer.

About the Army Road
Before the advent of cars and railroads, highways in Jutland followed the divisions between principal watersheds. The Army Road was originally a network of gravel roads used by tradesmen in oxcarts, herdsman, and pilgrims. In times of war it was used by the armies – hence the name. On the Army Road you can experience Danish history close at hand – the Jelling Stones, the grave of the girl of Egtved, the Hærulf-stone and many well-preserved burial mounds. And you pass some of Jutland’s most beautiful landscapes, including the Hills of Dollerup, Randbøl Heath and the springs of the Gudenå.

Wissenswertes über den Ochsenweg
Bevor es Autos oder Eisenbahnen gab, folgten die Handelswege Jütlands dem Verlauf der Wasserscheide. Der Ochsenweg war ursprünglich ein Netzwerk von Schotterwegen, die von Kaufleuten mit Ochsenkarren, Hirten und Pilgern genutzt wurden. Zu Kriegszeiten wurde er von den Armeen benutzt – daher der Name, der Heerweg. Der Ochsenweg führt Sie an bedeutenden Denkmälern der dänischen Geschichte vorbei – den Runensteinen von Jelling, dem Grab des Egtved-Mädchens, dem Hærulf-Stein und zahlreichen gut erhaltenen Grabhügeln. Und Sie erleben einige der schönsten Landschaften Jütlands, z.B. die Hügel von Dollerup, die Randbøl Heide oder das Quellgebiet des Wasserlaufs Gudenå.

Knagmølle ved Kongeåen.

Gamle hjulspor hen over Randbøl Hede.

Følg skiltene

De blå skilte med cyklen og manden til fods fører dig langs Hærvejen mellem Viborg og den dansk-tyske grænse – en samlet tur på cirka 250 km. På korte eller lange ture gennem de midtjyske landskaber kan folk i alle aldre få fine oplevelser. Måske er et besøg også noget for dig?

Follow the blue signs
Many people have walked/cycled all or part of the Army Road, from Viborg to the border between Denmark and Germany – a trip of about 250 km. Maybe you should try it too? Visit www.haervej.dk for more details.

Folgen Sie den blauen Schildern
Viele Menschen sind bereits den Ochsenweg entlang gewandert oder geradelt, sei es die gesamte, 250 km lange Strecke von Viborg bis zur deutsch-dänischen Grenze oder nur ein Teilstück. Vielleicht möchten Sie es auch einmal versuchen? Nähere Informationen finden Sie im Internet unter www.haervej.dk.

Besøg hjemmesiden

Denne folder giver et første indtryk af, hvad du kan opleve på turen. Flere oplysninger og detailkort med ruter og seværdigheder kan hentes på www.haervej.dk

Udgivet af

Viborg Amt, Århus Amt, Vejle Amt, Ribe Amt og Sønderjyllands Amt

April 2003

Tekst og produktion: www.naturplan.dk

Hærvejen

Ta’ på tur langs Jyllands hovedvej gennem 1000 år

The Army Road
– Take a trip along a 1000 year old highway in Jutland

Der Ochsenweg
– Auf den Spuren eines 1000 Jahre alten Handelsweges durch Jütland

www.haervej.dk

Gulspurven er en af de fugle, du oftest ser langs Hærvejen.

Entdecken Sie den Ochsenweg
Heute gehört der Ochsenweg zu den berühmtesten Rad- und Wanderwegen in Dänemark. Die markierten Radwege führen über kleine Straßen, die zum Teil mit Schotter oder Kies befestigt sind (siehe Karten auf der Website). Wanderer werden über kleine Wege und Pfade geleitet, die an die Transportbedingungen vergangener Zeiten erinnern. Sie können mit einem Tagespensum von 30-50 km per Fahrrad bzw. 10-30 km zu Fuß rechnen. Entlang des Weges gibt es zahlreiche einfache Hotels und Jugendherbergen.

Experience the Army Road
The Army Road is one of Denmark’s most famous bike and walking trails. The marked bike trails follow the small roads, some of which are gravelled (see maps on the web-site). Hikers find their way on the smallest roads and paths, reminding one of conditions in ancient times. One can expect to travel 30-50 km per day on bike, or 10-30 km per day on foot. Along the way are plenty of primitive and traditional campsites, inns, hotels and youth hostels.

Trads købmandsgård giver mulighed for at supplere forsyningerne.

Aftensmaden indtages på en telplads.

Hærvæjsskroer og vandrerhjem
Hoteller, kroer og vandrerhjem er komfortable overnatningsformer, med mulighed for rigtig mad og en god seng. Nogle af kroerne er meget gamle, med en velbevaret atmosfære af hærvæjssrejser. Husk at bestille plads i højsæsonen.

Telpladser og camping
På en Hærvæjstur kommer man tæt på naturen. Med mellemrum er der anlagt primitive lejrladser med adgang til vand, toilet og bålplads. Efter dagens tur smager pølse eller kyltöllet og bålplads. De offentlige, primitive lejrladser er gratis, mens der betales for at leje hytter. 1.5-20 kr. per person på de private. Campingpladser er noget dyrere. Men der er flere faciliteter – og der kan være mulighed for at leje hytter.

Turen langs Hærvejen kan let strække sig over flere dage. Husk derfor at planlægge overnatningen inden du tager af sted.

Overnatning

Der udveksles historier omkring bålpladsen på en af de primitive lejrladser langs Hærvejen.

Damgård Mølle nord for Rødekro.

Hærvejen gennem Skibelund Krat.

På cykel
Cykelruterne går uden om de store veje, så man kan bevæge sig dejligt afslappet af sted, også med børn. Flere steder er der tredejlige grusveje – af en kvalitet som de fleste cykler let kan klare. Kun hvis du har ekstra smalle hjul, som på racercykler, kan det være klogt at undgå grusvejene (se detailkort på hjemmesiden). Normalt kan man nå at cykle 30-50 km om dagen, afhængigt af konditionen – og om man har børn med. De, som vælger at gå langs Hærvejen til fods, kommer ind på de mindste veje og stier. Her får man en god fornemmelse af, hvordan det har været at rejse i gamle dage. Med et par solide sko eller støvler kan de fleste klare at gå 10-30 km om dagen. En vægtig madpakke og en rummelig flaske vand er gode følgesvende på gåturen!

Til fods
De, som vælger at gå langs Hærvejen til fods, kommer ind på de mindste veje og stier. Her får man en god fornemmelse af, hvordan det har været at rejse i gamle dage. Med et par solide sko eller støvler kan de fleste klare at gå 10-30 km om dagen. En vægtig madpakke og en rummelig flaske vand er gode følgesvende på gåturen!

Oplev Hærvejen

Hærvejsvandrerrute

Hærvejscykelrute

Tørskoet gennem Jylland

Hærvejen følger i store træk vandskellet, hvor man krydser de store vandløb nær deres kilder. Mod øst ligger den bakkede, fede jord og mod vest det sandede, flade Vestjylland. På turen kommer man forbi storslåede sølandskaber, hedearealer, samt skove og plantager.

With dry feet through Jutland

As the Army Road follows the divisions between watersheds, you will cross the larger streams near their headwaters. East of the road are hills covered with rich soil and to the west is the sandy, flat terrain typical of western Jutland. Along the way you will pass magnificent landscapes, with lakes, heaths and forests.

Trockenem Fußes durch Jütland

Da der Ochsenweg dem Verlauf der Wasserscheide folgt, überqueren Sie unterwegs größere Wasserläufe in der Nähe ihrer Quellen. Östlich des Weges liegen fruchtbare Hügellgebiete, westlich sandige Ebenen, die typisch für Westjütland sind. Unterwegs werden Sie herrliche Landschaften kennen lernen, mit Seen, Heide- und Waldgebieten.

Hærvejen går gennem mange smukke naturområder – her nær ved Skjernåens og Gudenåens udspring.

Ved Klebæk Høje nord for Bække krydser gamle hærvejsspor en skibssætning fra vikingetiden. I stævnen står en runesten med indskriften “Revne og Tobbe gjorde disse kumler efter deres moder Vibrog“. Forbindelsen til oldtiden varetages af to bronzealderhøje, der ligger på hver side af stenene.

Gravhøje og stuedrivere

Hærvejens forløb markeres mange steder af rækker af gravhøje, der viser at vejen har rødder i oldtiden. Rester af vikingetidens træbroer understreger vejens betydning som transportvej – senere tiders stenbroer står endnu flere steder. Voldsteder vidner om svundne tiders ufred, mens valfartssteder fortæller om middelalderens tro. Hærvejen var også kendt som Studevejen – op til 50.000 okser blev hvert år drevet mod syd til Europas kødmarkeder.

Burial mounds and herdsman

Many places along the Army Road are marked by rows of burial mounds, indicating the antiquity of the road. Remains of wooden bridges built by the Vikings show the great importance of the road at that time – and stone bridges from later times are still standing in several places. Remains of ramparts bear witness to past wars, and places of pilgrimage tell about beliefs in the Middle Ages. The Army Road has also been known as the Cattle Road – at one time upwards of 50.000 cattle were driven south each year.

Grabhügel und Hirten

Vielorts entlang des Ochsenweges findet man reihenweise Grabhügel, die vom Alter des Weges zeugen. Überreste von Holzbrücken aus der Wikingerzeit zeigen die damalige Bedeutung des Weges – auch Steinbrücken aus späterer Zeit sind an manchen Orten noch zu sehen. Reste von Schutzwällen erinnern an vergangene Kriege, und Pilgerstätten berichten vom Glauben während des Mittelalters. Auf der Ochsenweg wurden einst bis zu 50.000 Tiere jährlich in Richtung Süden getrieben.

Hærvejen krydser flere gamle stenbroer. Povlsbro ved Bjerndrup Å i Sønderjylland blev bygget i 1744.

Pilgrimmene valfartede til Klipleve Kirke i middelalderen. Klokketårnet, der er bygget ca. 1300, stod der også dengang.

Yderligere information og detailkort på:

www.haervej.dk